

Meneküléstörténet, pillanatkép a jelenről. Nagyságrendek

„Nemzetközi, európai és magyar menekültügy”
Nagy Boldizsár előadássorozata az ELTE-n, 2016

1. rész

Az előadás-sorozat témái

IX. 22 Nemzetközi jogi alapfogalmak. Migráció és meneküléstörténet Statisztikai pillanatkép a jelenről, nagyságrendek.

IX.29. Alapfogalmak, meghatározások, a menekülés okai. Miért kellene védeni a menekülteket, tartós megoldások.

X. 6. A menekültjog alapelvei, különös tekintettel a non-refoulement elvére

X.13 . Jól megalapozott félelem az üldöztetéstől

X.20. Mi minősül üldöztetésnek? Ki az üldöző? Az üldöztetés öt egyezményi oka. Az (elismert) menekültek jogainak rendszere

X. 27. A menekült státusz megszűnése, illetve kizárás a menekültként elismerésből ("érdemtelenység a védelemre")

XI. 3. Az Európai Unió regionális menekültjogának kialakulása, az intézményi keretek, az acquis jogi alapjai. Átmeneti védelem

XI. 10., Az ENSZ menekültügyi Főbiztosságának a tevékenysége. Vendégek a budapesti regionális központból

XI. 17. A befogadási feltételek. A menekült kérelmének elbírálásáért felelős állam kijelölése. (Dublini rendszer).

XI. 24. Ki a menekült és a ki a kiegészítő védelemre jogosított? A 2011 évi (átdolgozott) kvalifikációs irányelv.

XII. 1. A menekültügyi eljárás minimumkövetelményei az EU-ban. A 2013. évi (átdolgozott) "eljárási irányelv", valamint az európai menekültügy intézményi kérdései Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, Támogatási Hivatal,

XII. 8. A nemzetközi és az európai menekültügyi rendszer jövője, a 2016. évi EU javaslatok áttekintése, a Török-EU nyilatkozat, a szolidaritás kérdései

XII. 15. A magyar menekültjog néhány figyelemreméltó vonása, történet, szerkezet

Rwandaiak, 1994

Koszovóiak, Blace,
Macedónia, 1999

© AFP/Getty Images

Zaatari tábor, Jordánia, 2013, szír menekültek,
2013 szeptemberében több mint 120 ezer

Darfuriak, 2004

Sebastião Salgado fényképe:
Etiópia, Koremp tábor 1984,

Nincs szó (2015)

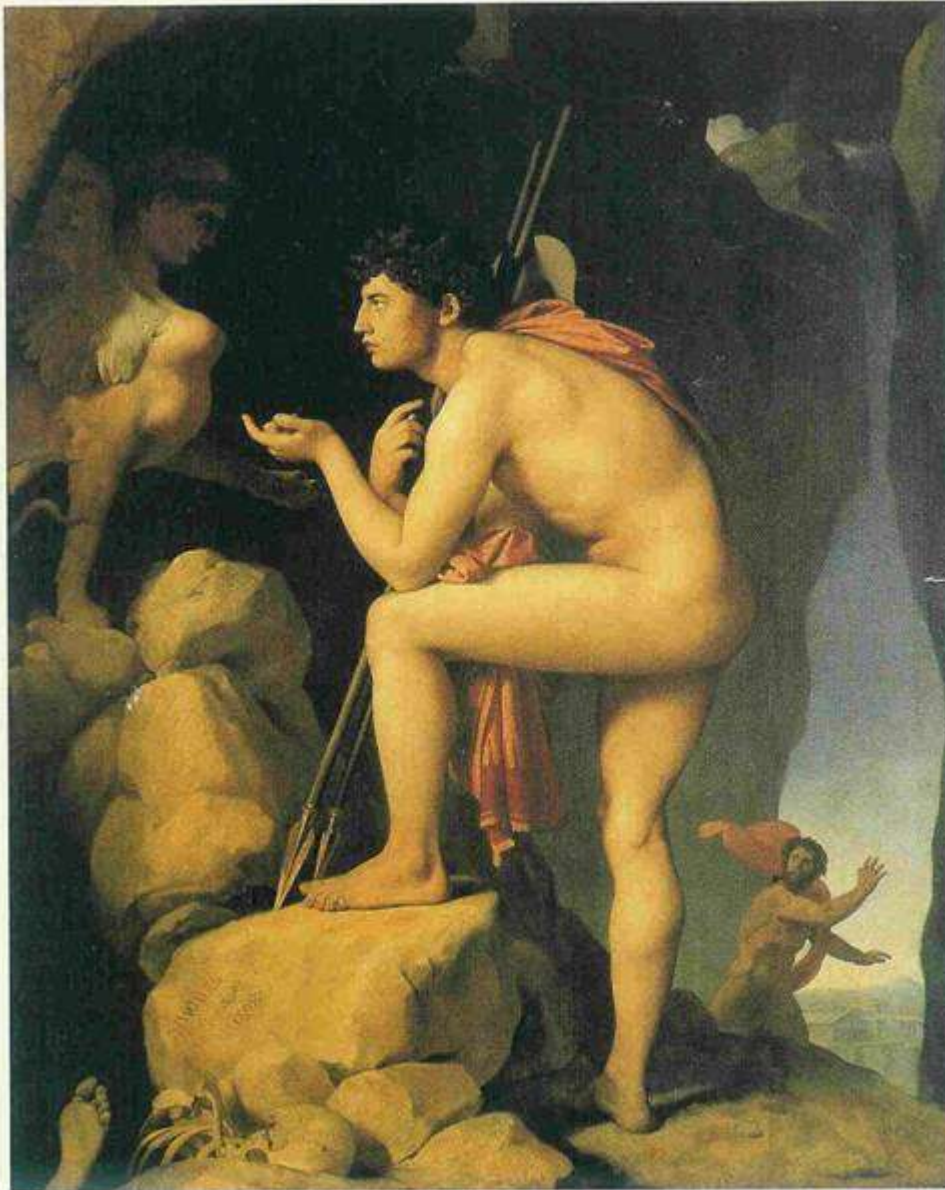
The boy was part of a group of 11 Syrians who drowned off the coastal town of Bodrum in Turkey after an apparent failed attempt to flee the war ravaged country

A külföldiek kategóriái

(+ belső menekültek)

MIGRÁCIÓ			
NEMZETKÖZI		ORSZÁGON BELÜLI	
REGULÁRIS	IRREGULÁRIS		
A JOGSZABÁLYOKNAK MEGFELELŐ, EGY ÉVNÉL HOSSZABB TÁVOLLÉT/JELENLÉT	ILLEGÁLIS VÁNDORLÁS	KÉNYSZERVÁNDORLÁS	
Munkavállaló, családdegysítő, diák, nyugdíjas, etc.	A tartózkodás jogával nem rendelkező („illegális”) külföldi	Menekült	Belső menekült (otthonából elűzött)
(Regular migrant)	(Undocumented foreigner)	(Refugee)	(Internally displaced person, IDP)

Az 1918 előtti történelem

Az 1918 előtti történelem

Nagy (vallási) tradíciók

Asylum – *A sylao*

Az Ó Testamentum

Befogadó városok

Ne zaklasd és ne nyomd el a népet – emlékezz Egyiptomra

A muszlim tradíció

Az Új Testamentum

„Mert éheztem és ennem adtatok, jövevény voltam és befogadtatok engem, ... És felelvén a Király, azt mondja majd nékik: Bizony mondom néktek, a mennyiben megcselekedtétek eggyel emez én legkisebb Atyámfiai közül, én velem cselekedtétek meg.

” (Máté 25 vv 35-40)

Az 1918 előtti történelem

1492 Spanyolország visszafoglalása – a zsidók és a mórok kiűzése

Szent Bertalan éjszakája, 1572 – Franciaországban a protestánsok lemészárlása

Nantes-i Ediktum visszavonása, XIV Lajos 1685-ben – hugenották további kivonulása (250 ezer)

Francia forradalom - arisztokraták

1848 forradalom

Német – francia konfliktus 1870-1871

Muszlimok és keresztények „szétválása” a Balkánon

Az Ottomán Birodalom összehúzódása (balkáni háborúk)

A zsidók elmenekülnek a cári Oroszország pogromjai elől

Az örmények elmenekülnek az Ottomán Birodalomból

A két világháború közötti időszak

Időszak	1920	1925	1930	1935
Ok	Oroszok, forradalom, polgár-háború (1-1.5 millió) Örmények (1921) Török üldöztetés	Asszírok stb. Irakból	1933 – Németország	1936 – Spanyolország 1938 – Ausztria
Dokumentum	1922 július Megállapodás (arrangement) - Nansen-útlevél 1924 május– az orosz megállapodás kiterjesztése az örményekre	1926 Megállapodás a személyi azonosságot igazoló dokumentumok ügyében az orosz és örmény menekülteknek	1928 Megállapodás– Dokumentáció-val és a főbiztos helyi képviselőinek személyes státuszigazolási jogával kapcsolatban	1933 Egyezmény -Nansen-útlevél - non-refoulement - státusz kérdések - jólét (külföldiként kezeljék őket, „leginkább támogatottak”) 1938 Egyezmény a Németországból érkező menekültek státuszával kapcsolatban (kiterjesztve az Ausztriából érkezőkre 1939)
Definíció	(Csak 1926-ban Egyezmény, 1928-as a 1926-osat elfogadja) „Oroszok: Bármely orosz származású személy, aki nem élvezzi vagy aki már nem élvezzi a Szovjetunió kormányának védelmét és aki még nem szerzett másik állampolgárságot” „Örmény: Bármely örmény származású személy, aki korábban az Ottomán Birodalom alattvalója volt és aki nem élvezzi vagy már nem élvezzi a Török Köztársaság kormányának védelmét és aki még nem szerzett másik állampolgárságot.”			Vissza- utal 1926- ra, (a) Olyan személyek, akik német állampolgársággal rendelkeznek vagy rendelkeztek és nincs másik állampolgárságuk és akik bizonyítottan nem élvezik a német kormány védelmét, törvények által vagy természetben.
Szervezet	High Commissioner for Refugees of the League of Nations 1921 augusztusától - 1931-ig (A Nemzetek Szövetségének Menekültügyi Főbizosa)	1928- helyi képviselők International Nansen Office for Refugees 1931-38 High Commissioner for refugees 1938 -1946 (London) High Commissioner for Refugees from Germany 1931-38 Intergovernmental Comittee (Evian) 1938		
Megközelítés	Csoport megközelítés			Szociális / csoport

A második világháború után

Időszak	1945	1948	1950	1951
Ok	II. Vh következményei		Hidegháború	
Dokumentum	IRO Alkotmány		UNHCR Statútum elfogadta az ENSZ Közgyűlése 1950 december 14-én a 428 (V). Határozat mellékelteként	A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény 1951. július 28.
Definíció	<p>Érvényes kifogás (valid objection) „akik érvényes kifogást hoztak fel arra nézve, hogy miért nem térhetnek vissza hazájukba”</p> <p>= üldöztetés faji hovatartozás, vallás, nemzeti hovatartozás, politikai vélemény miatt</p> <p>= az IRO által érvényesnek nyilvánított politikai tiltakozás a rendszerrel szemben,</p> <p>= kényszerítő családi okok a korábbi üldöztetésből eredően(+ betegség mint kényszerítő ok)</p>		Lásd később	
Szervezet	UNRRA 1943 – 47	IRO 1947	1951 vége UNRWA 1949/50	UNHCR
Megközelítés	egyénesített			

A Genfi egyezmény (1951) definíciója

Aki 1951. január 1. előtt történt események következtében

faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti

üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon **kívül** tartózkodik,

és **nem tudja**, vagy az üldözéstől való félelmében **nem kívánja** annak **az országnak a védelmét** igénybe venni.

A II. Vh. utáni menekülés áttekintő kronológiája

És áttelepülés/ áttelepítés a II. Vh. után

1947 Pakisztán – India (15 millió!)

1947- 48 Palesztina (0,6-0,9 millió)(2013: 5 millió!)

1946 -49 görög polgárháború

1950-54 Korea (5 millió)

1954 -1962 Algériai háború

1956 Magyarország (0,2 millió)

1960as évek – dekolonizáció (és polgárháborúk) Afrikában
(Ruanda, Burundi, Uganda, Kongó – nagy tavak régiója)

1965-ben = összesen 0,85 millió Afrikában

1960 - Kuba

1962 kínaiak Hong Kong-ba

1968 Csehszlovákia megszállása

1971 Banglades szétválása (10 millió)

1974 Ciprus: Török invázió (0,2 millió)

A II. Vh. utáni menekülés áttekintő kronológiája

1975-1979 Vietnam, Laosz, Kambodzsa
(1,5 millió)

Eritrea (0,7 millió)

1970-1980 El Salvador, Nicaragua, Guatemala
(0,5 millió)

1975 – 1992 Mozambik
(1992-ig 1,7 millió)

1979 Afganisztán
(3,2 millió Iránba és Pakisztánba, mely több mint 5 millióra nő 1989-ig; 2012-ben 2,7 millióan vannak)

1989 Libéria (0,8 millió)

1989 FÁK államok (Grúzia, Azerbajdzsán /
Örményország)

A II. Vh. utáni menekülés áttekintő kronológiája

1991/1992 Horvátország, Bosznia-Hercegovina (0,7 millió)

1994 Ruanda (2,3 millió)

1994 Libéria (0,1 millió)

1995 Horvátország (0,15 visszafoglalják Knin-t)

1996-97 Burundi (0,3 millió)

1998-99 Koszovó (FRY) (0,9 millió)

1999 Kelet-Timor (0,3 millió)

2003 - Szudán (Darfur) (0,2 millió Csádban)

2006- Irak (2,3 millió)

2012-2015 Szíria (4 millió)

2016 Dél-Szudán (1 millió)

NAGYSÁGRENDEK

**3. A MENEKÜLTÜGY SZÁMOKBAN A
UNHCR 2016 JÚNIUSI
„GLOBAL TRENDS FORCED
DISPLACEMENT 2015”
ÉS MÁR KIADVÁNYOK
ALAPJÁN**

Etiópia – Magyarország 470 : 1 a megadott védelem tekintetében

Etiópia 2014-ben **235,800** személyt ismert el **menekültként**, mintegy **470-szer** annyit, mint **Magyarország**. Legtöbbben Dél-Szudánból mentek (188,500), majd Eritrea (40,000) és Szomália (6,300) következett a sorban.

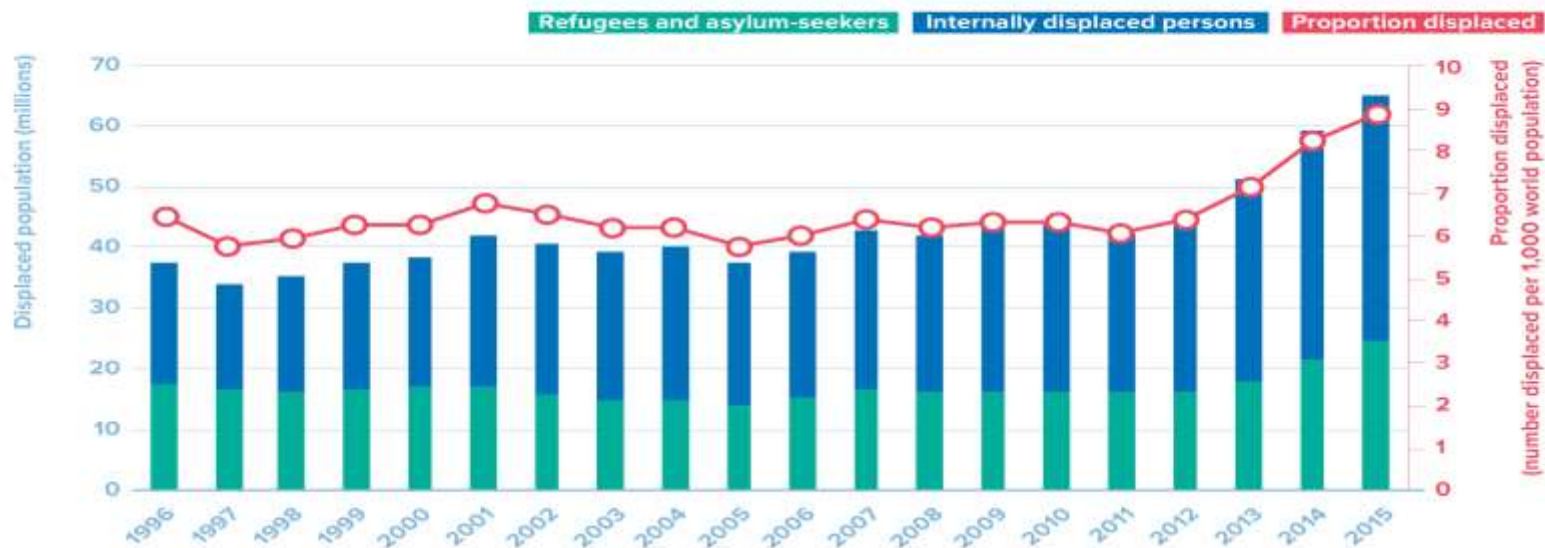
Fő adatok, 2015, folyamatok (flow data)

2015 során

- **12,4 millió** ember kényszerült menekülni **8,6 millió** belső menekült, **1,8 országhatárt** átlépő új menekült. Ezen kívül 2 millió kérelmet beadó (már korábban elindult)!
- Napi átlagban **34.2000** embernek kell menekülnie (2010-ben ez a szám:10 900)

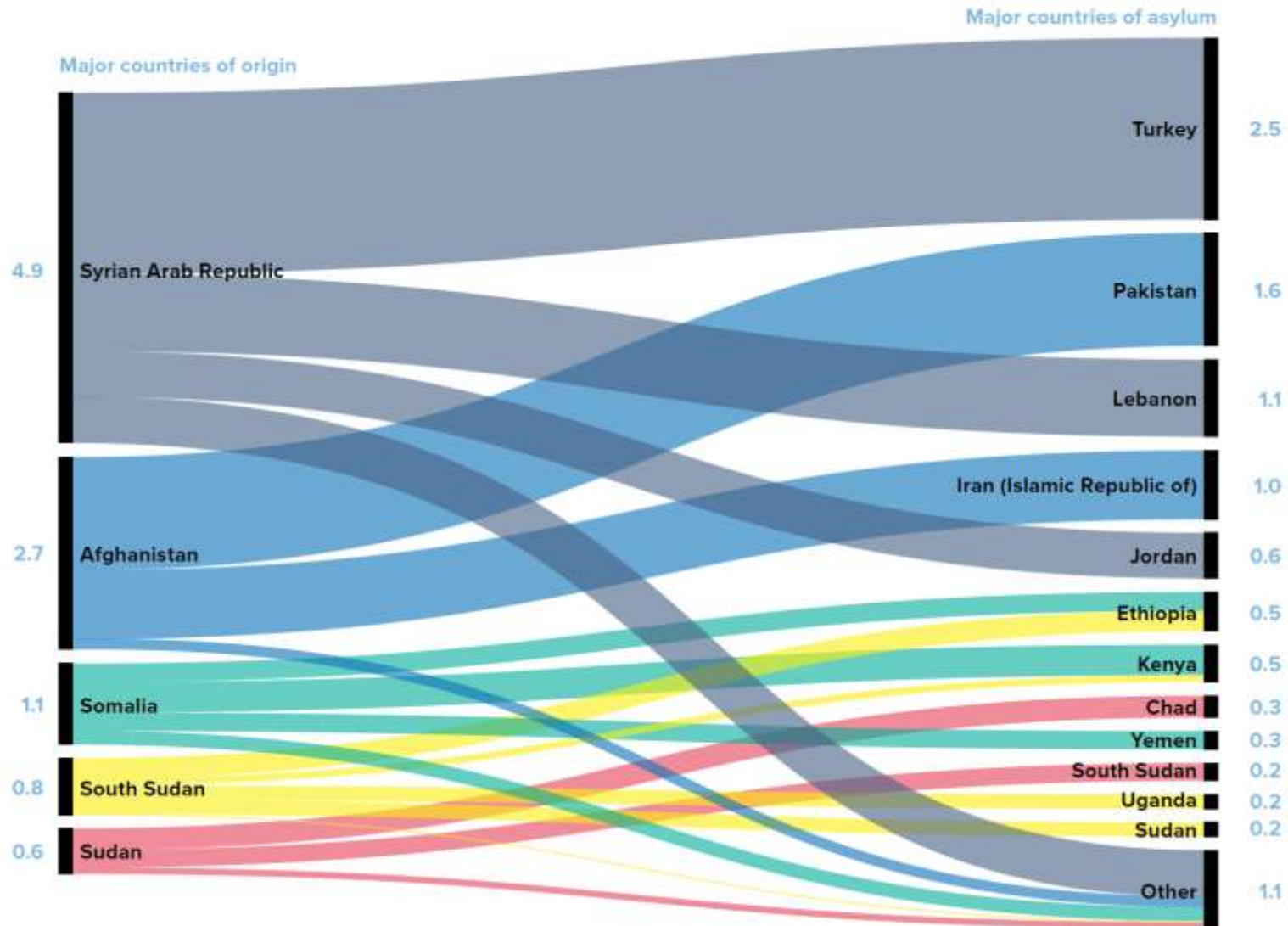
- **2,0 millió egyéni** menekült státusz iránti **kérelmet** nyújtottak be
- **107 100** menekültet **telepítettek át** az első védelmet nyújtó országból másik államba
- **201,400** **tért haza** (1994 óta között v húsz évben mindösszesen 18,4 millió)

Fig.1 Trend of global displacement & proportion displaced | 1996 - 2015 (end-year)

Forrás:
UNHCR,
Global
Trends
Forced
Displace
ment
2015,
Geneva,
2016, p. 6

A legnagyobb kibocsátó országok és a célországok

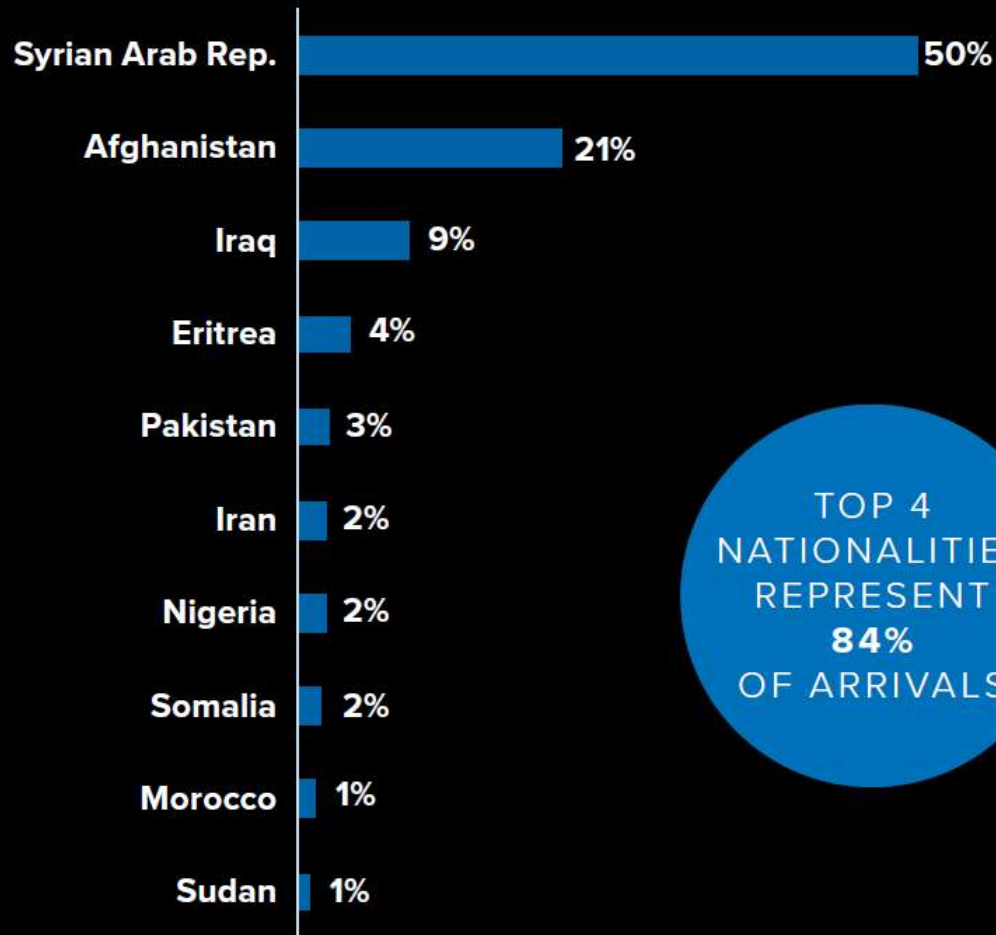

Kik jöttek Európába 2015-ben a Földközi és az Égei tengeren át?
(Kb. 1,05 millió ember)

Fig.14 Top 10 nationalities of Mediterranean Arrivals in 2015

based on arrivals since 1 Jan 2015

* Sea arrivals to Greece and Italy. Sea and Land arrivals to Spain

Beadott kérelmek és elismerési arányok (az érdemi döntéseken belül)

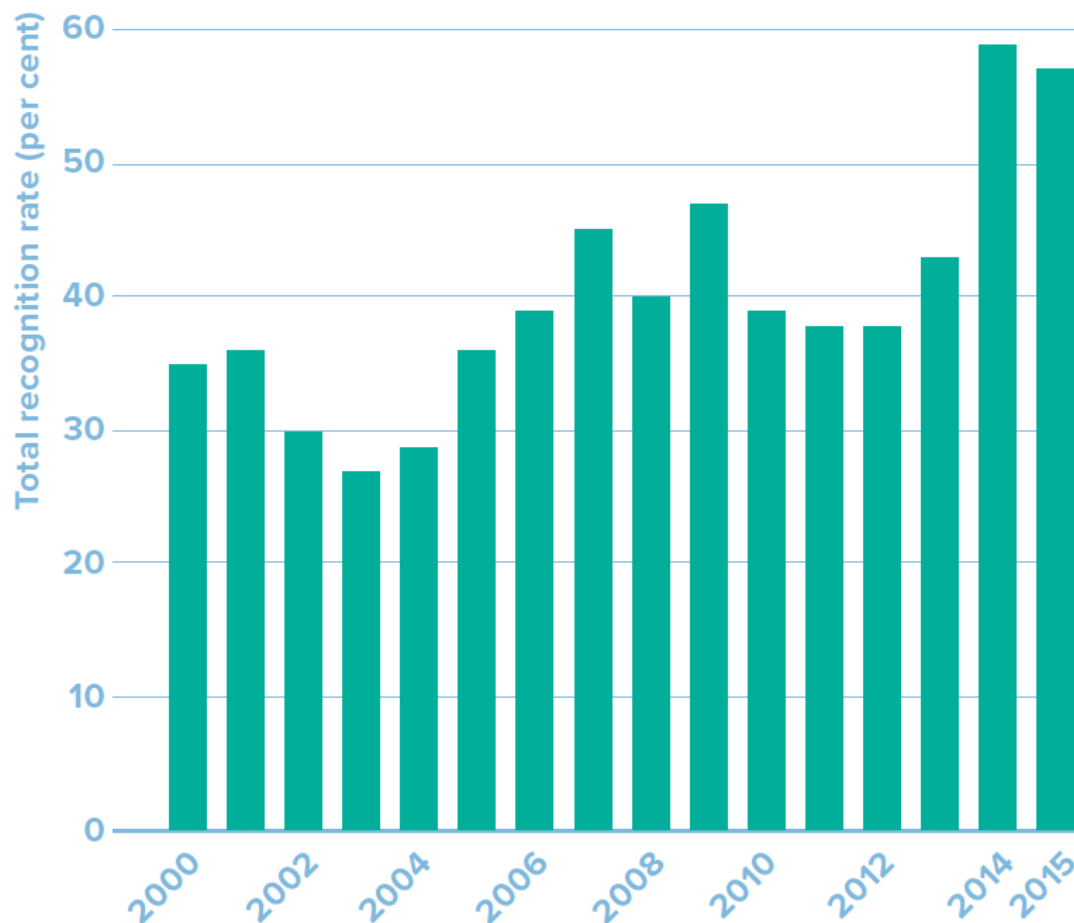
2000 és 2012 között évente 0,6 és 1,0 millió közötti kérelmet adtak be.

Az elismerési arány az érdemi döntéseken belül 27% és 47 % között volt.

2015-ben 1,18 millió egyéni kérelm ügyében döntöttek érdemben.

2014-2015-ben az elismerési arány 50% fölött volt.

Fig.18 Global Total Recognition Rates | 2000-2015

Állomány adatok (stock data)

2015 végén

- **65,3 millió kényszervándor** élt a világon
 - 21,3 millió menekült, ebből **5, millió** palesztin, **16,1 millió** egyéb
 - **40,8 millió belső menekült** (országán belül biztonságot kereső)
 - **3,2 millió kérelmező** (menekülő)
 - A világ összes menekültjének 50 %-a 1 év alatti gyermek.
 - Szíria (4.9 millió) Afganisztán 2,8 millió) és Szomália (1,1 millió) a három legtöbb menekültet kibocsátó ország, innen érkezett a menekültek fele

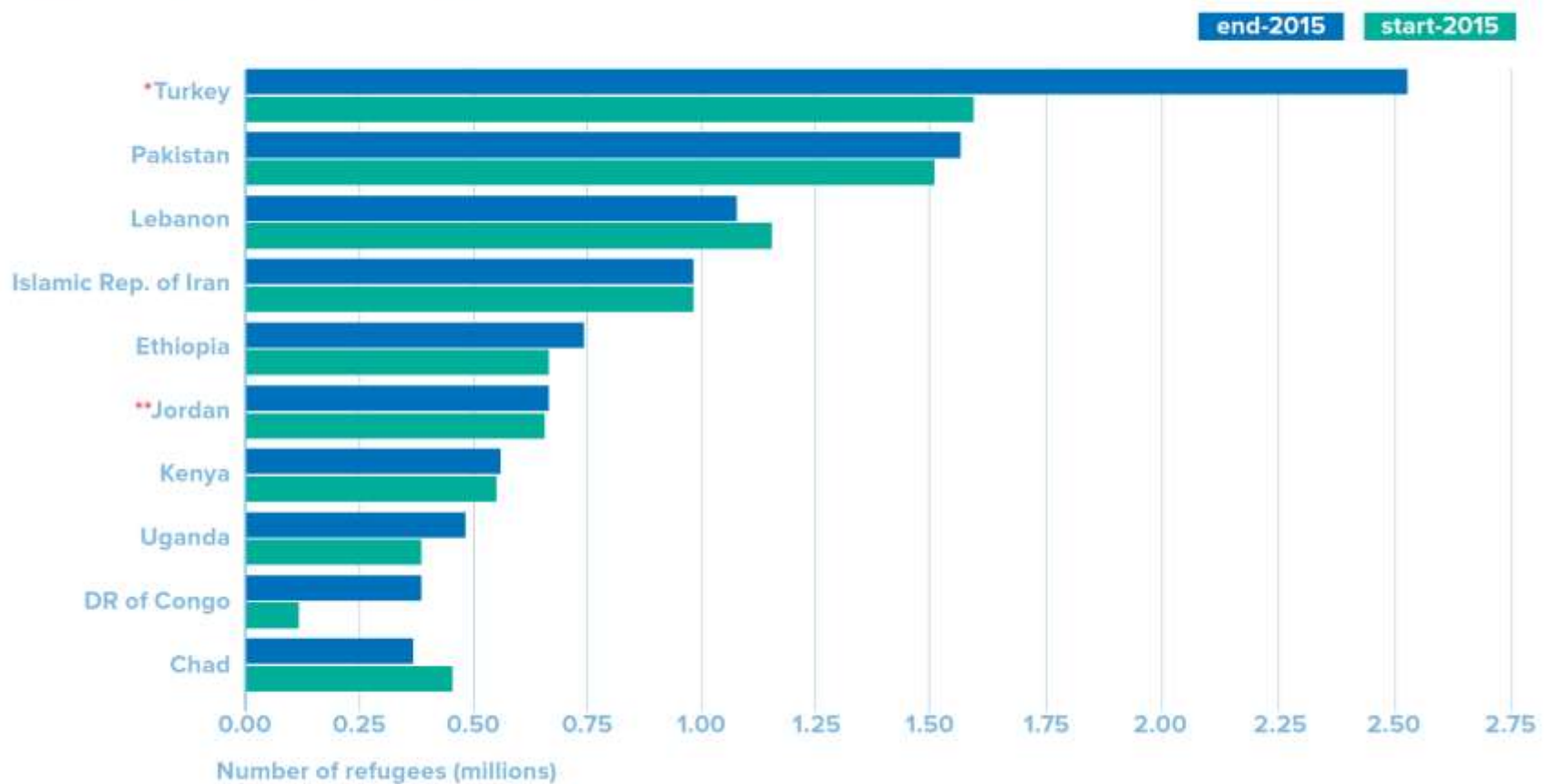
Allomány adatok – a menekültek, a menekülők, a belső menekültek és egyéb támogatottak megoszlása földrészek (ENSZ régiók) szerint 2015 december 31

E
L
T

Country/ territory of asylum ¹	REFUGEES					Returned refugees ⁵	IDPs protected/ assisted by UNHCR, incl. people in IDP-like situations ⁶	Returned IDPs ⁷	Persons under UNHCR's statelessness mandate ⁸	Others of concern to UNHCR ⁹	Total population of concern
	Refugees ³	People in refugee-like situations ²	Total refugees and people in refugee- like situations	Of whom assisted by UNHCR	Asylum- seekers (pending cases) ⁴						
UN major regions											
Africa	4,769,513	41,852	4,811,365	4,443,809	1,367,409	130,781	11,197,751	1,226,506	1,021,440	521,910	20,277,162
Asia	8,366,000	328,562	8,694,562	7,750,753	396,662	68,372	17,265,028	1,090,263	1,942,856	246,303	29,704,046
Europe	1,808,289	12,135	1,820,424	44,719	1,083,567	468	1,918,326	545	586,848	77,414	5,487,592
Latin America and the Caribbean	87,294	250,404	337,698	43,493	44,887	1,794	7,113,067	-	136,585	25,113	7,659,144
Northern America	409,090	-	409,090	-	305,810	-	-	-	-	-	714,900
Oceania	43,707	4,581	48,288	18	21,606	-	-	-	-	-	69,894
Total	15,483,893	637,534	16,121,427	12,282,792	3,219,941	201,415	37,494,172	2,317,314	3,687,729	870,740	63,912,738

Állomány adatok – a legnagyobb befogadók % - a világ teljes menekült népességéből

Fig.3 Major refugee-hosting countries | 2014 - 2015 (end-year)

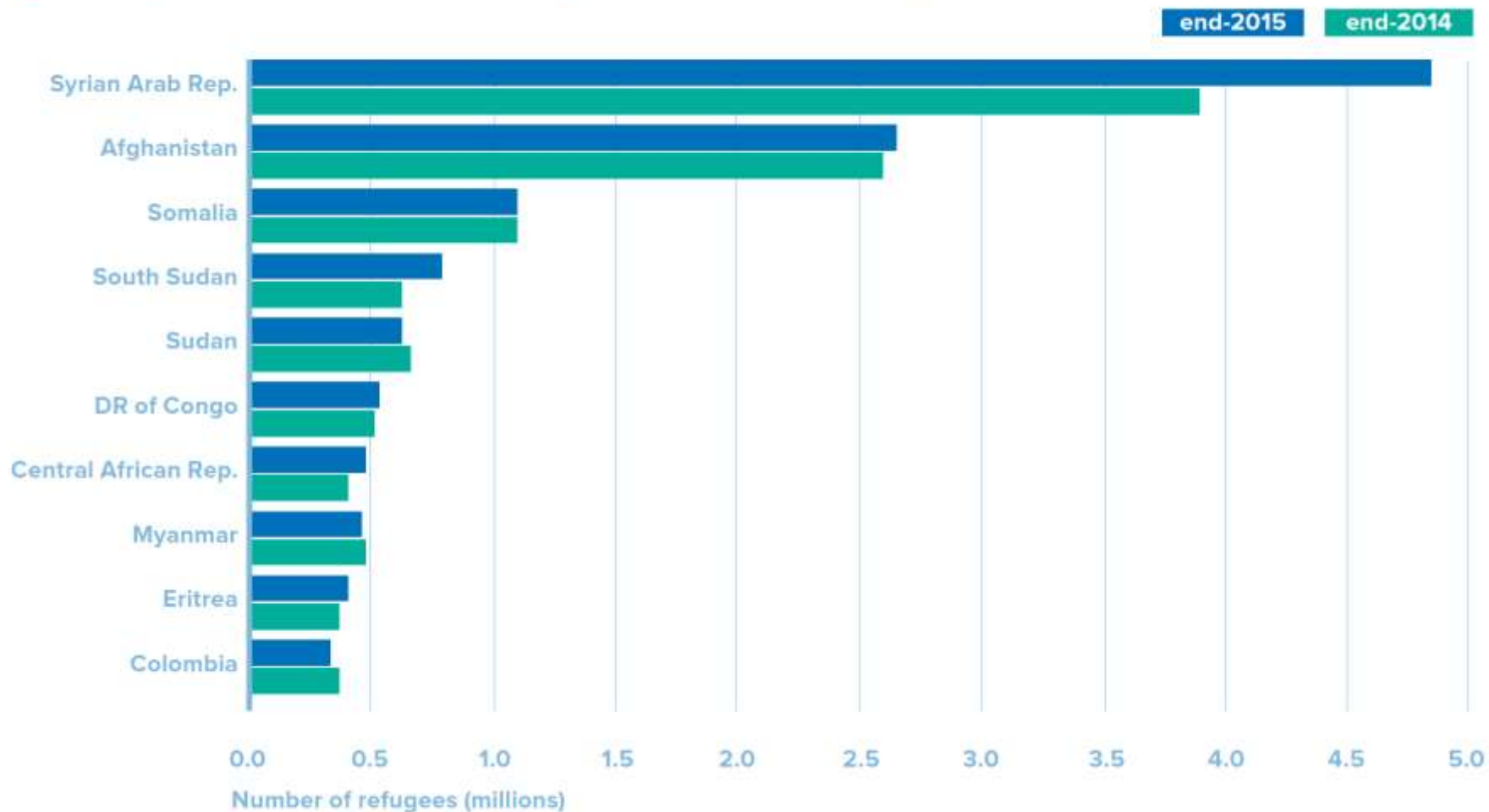

* Refugee figure for Syrians in Turkey is a Government estimate.

** Includes 33,300 Iraqi refugees registered with UNHCR in Jordan. The Government estimates the number of Iraqis at 400,000 individuals at the end of March 2015. This includes refugees and other categories of Iraqis.

Állomány adatok - a fő kibocsátó országok

Fig.4 Major source countries of refugees | 2014 - 2015 (end-year)

Németországi elismerési arányok, 2015 egész év

Tabelle I - 11:
Entscheidungsquoten nach Herkunftsländern im Jahr 2015

Haupt- herkunfts- länder	Entscheidungen über Asylanträge												
	Insge- samt	davon Rechtsstellung als Flüchtling (§ 3 Abs. 1 AsylG, Art. 16 a GG)				davon Gewährung von subsidiärem Schutz gem. § 4 Abs. 1 AsylG		davon Feststellung eines Abschiebungs- verbotes gem. § 60 Abs. 5 o. 7 AufenthG		davon Ablehnungen (unbegründet / offensichtlich unbegründet)		davon formelle Entscheidungen	
		%- Anteil		%- Anteil		%- Anteil	%- Anteil	%- Anteil	%- Anteil	%- Anteil		%- Anteil	
1 Syrien, Arab. Rep.	105.620	101.137	95,8%	1.167	1,1%	61	0,1%	221	0,2%	23	0,0%	4.178	4,0%
2 Albanien	35.721	7	0,0%	0	0,0%	33	0,1%	36	0,1%	31.150	87,2%	4.495	12,6%
3 Kosovo	29.801	13	0,0%	0	0,0%	22	0,1%	97	0,3%	26.139	87,7%	3.530	11,8%
4 Afghanistan	5.966	1.708	28,6%	48	0,8%	325	5,4%	809	13,6%	819	13,7%	2.305	38,6%
5 Irak	16.796	14.510	86,4%	157	0,9%	289	1,7%	81	0,5%	128	0,8%	1.788	10,6%

Magyar adatok

Menedékkérők száma Magyarországon, 2003–2014

A Magyarországra érkezett menedékkérők száma a belépés módja szerint

Kérelmek és elismerés Magyarországon 2000-2015

1.9. Magyarországra érkezett menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülők száma (2000–)

Év	Menedékkérő	Menekült státuszt kapott	Oltalmazott státuszt kapott	Befogadott státuszt kapott
2000	7 801	197	–	680
2001	9 554	174	–	290
2002	6 412	104	–	1 304
2003	2 401	178	–	772
2004	1 600	149	–	177
2005	1 609	97	–	95
2006	2 117	99	–	99
2007	3 419	169	–	83
2008	3 118	160	88	42
2009	4 672	177	64	156
2010	2 104	83	132	58
2011	1 693	52	139	14
2012	2 157	87	328	47
2013	18 900	198	217	4
2014	42 777	240	236	7
2015	177 135	146	356	6
2000–2015 összesen	287 469	2 310	1 560	3 834

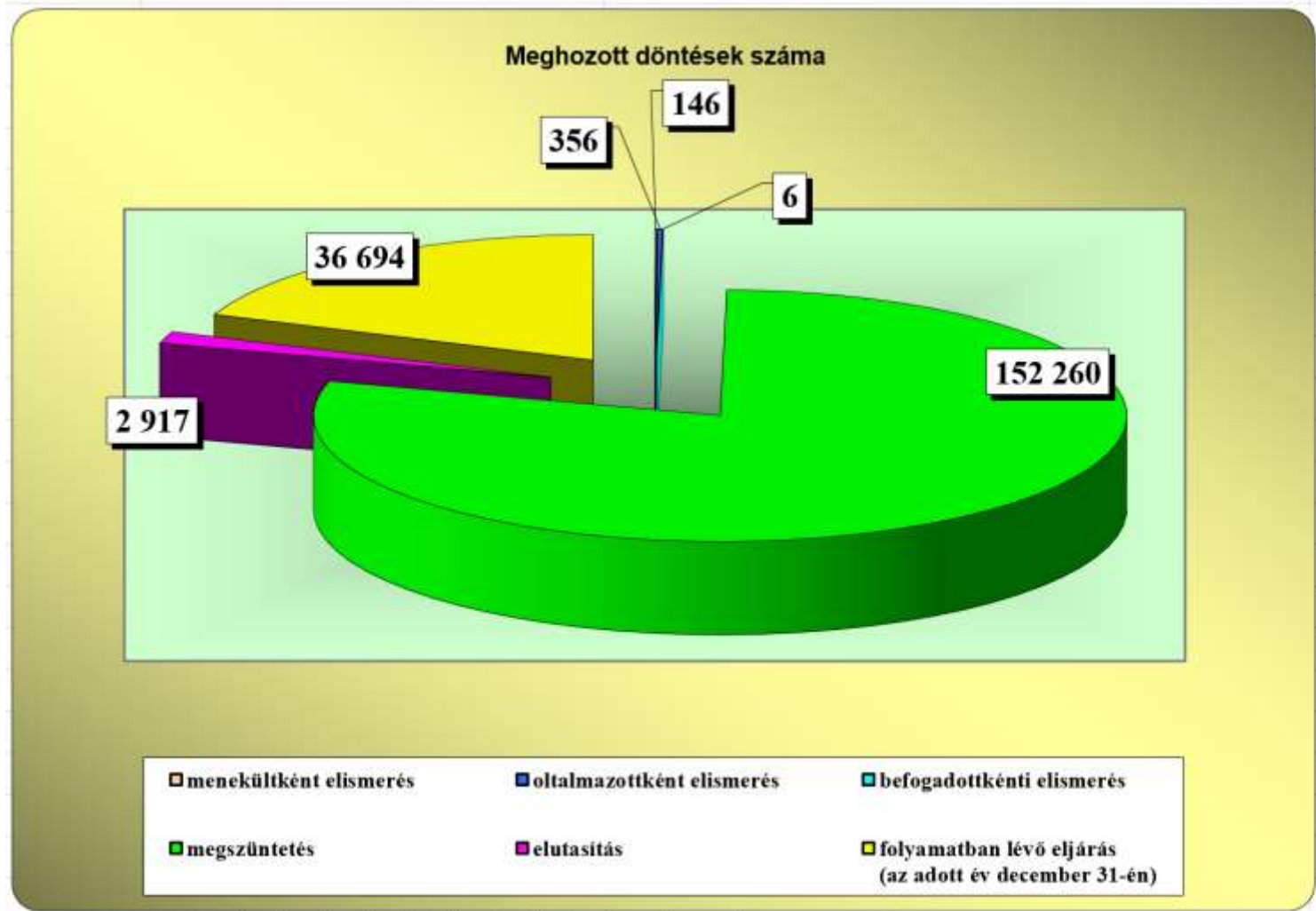
E L T E 2 0 1 6

Kérelmek Magyarországon, 2014-2015

	2014	2015	Változás	Változás %-ban
Regisztrált menedékkérők száma összesen	42 777	177 135	134 358	314,09%
európai	21 865	25 170	3 305	15,12%
Európán kívüli	20 912	151 965	131 053	626,69%
Európaiak száma az összes menedékkérő %-ában	51,11%	14,21%		16,89%
Európán kívüliek száma az összes menedékkérő %-ában	48,89%	85,79%		-16,89%

2015-ben a kérelmezők 37 % volt szír, 26 %-a afgán, 14%-a koszovói.

A védelemben részesítettek száma elenyésző

Menedékkérők Magyarországon, 2016

Állampolgárság	2016. I-VIII. hónap	Összes kérelem %-ban
afgán	9 613	37,32%
szír	4 192	16,27%
pakisztáni	3 673	14,26%
iraki	2 873	11,15%
iráni	1 196	4,64%
marokkói	974	3,78%
algériai	585	2,27%
egyéb	2 653	10,30%
összesen	25 759	100,00%

Elismerés, elutasítás megszüntetés

A menekültügyi hatóság által meghozott döntések

	2015. I-VIII. hónap	2016. I-VIII. hónap	Változás	Változás %-ban
menekültként elismerés	88	112	24	27,27%
oltalmazottként elismerés	218	213	-5	-2,29%
befogadottkénti elismerés	4	6	2	50,00%
megszüntetés	64 696	43 858	-20 838	-32,21%
elutasítás	1 914	2 150	236	12,33%

Köszönöm!

Nagy Boldizsár

E-mail: nagyboldi@ajk.elte.hu
www.nagyboldizsar.hu